

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2

KISALTMALAR

DEPARK	:	Dokuz Eylöl Üniversitesi Teknoparkı
DEU	:	Dokuz Eylöl Üniversitesi
DYS	:	Denetim Yönetim Sistemi
İİBF	:	İktisadi ve İdari Bilimler Faköltesi
KDV	:	Katma Deęer Vergisi
TÜSEB	:	Türkiye Sağlık Enstitöleri Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Üniversite Mülkiyetinde Olup, Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilen Taşınmazların Mali Tablolarda Yer Almaması

B. Diğer Bulgular

1. Üniversite Kooperatifine Kiralanan Yerlerden Birikmiş Kira Alacakları Bulunması ve Kooperatif Çalışanlarının Üniversitede İstihdam Edilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Dokuz Eylül Üniversitesi 20 Temmuz 1982'de "Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname" ile kurulmuştur.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Dokuz Eylül Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde 18 Fakülte, 2 Yüksekokul, 1 Devlet Konservatuarı, 7 Meslek Yüksekokulu, 10 Enstitü, 1'i Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEÜ Hastanesi) ve 1'i Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi olmak üzere 39 Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2'de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	862	230	1092
Doçent	453	246	699
Doktor öğretim üyesi	433	343	776
Öğretim görevlisi	493	363	856
Araştırma görevlisi	564	594	1.158
Toplam	2805	1776	4581

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	970	1155	2125
Sağlık	1330	853	2183
Avukatlık	8	2	10
Eğitim-öğretim	2	2	4
Teknik	211	252	463
Din	-	3	3
Yardımcı	204	266	470
Sözleşmeli	369	104	473
İşçi	1750	88	1838
Toplam	4844	2725	7569

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personelel dahil) ve işçi personel toplamı 7569'dur. Ayrıca Üniversitede 23 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelin, (A) "Özel Bütçeli İdareler" bölümünde yer alan Dokuz Eylül Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı(%)
01 Personel Giderleri	4.792.442.336	4.718.990.783	98,47
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	614.240.500	596.476.194	97,11
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	786.822.580	728.188.705	92,55
05 Cari Transferler	1.065.234.375	1.061.150.971	99,62
06 Sermaye Giderleri	838.356.100	623.211.362	74,34
07 Sermaye Transferleri	-	-	-
Toplam	8.097.095.891	7.728.018.014	95,44

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 7.132.821.000 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 964.274.892 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 8.097.095.891 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %95'i olan 7.728.018.014 TL kullanılmıştır.

Personel giderlerinde 4.792.442.336 TL ödeneğin 4.718.990.783 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 614.240.500 TL ödeneğin 596.476.194 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 786.822.580 TL ödeneğin 728.188.705 TL'si, cari transferlerde 1.065.234.375 TL ödeneğin 1.061.150.971 TL'si, sermaye giderlerinde 838.356.100 TL ödeneğin 623.211.362 TL'si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Erasmus, Kalkınma Ajansı, UDAP (Ulusal Deprem Araştırma Programı), TÜSEB (Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı) destekleri ile Avrupa Birliği hibelerinden toplam 98.676.334,62 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri aşağıdaki Tabloda yer almaktadır.

2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	129.405.000	275.580.188	212,96
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	6.783.595.000	7.237.040.829	106,68
Diğer Gelirler	219.821.000	272.620.434	124,02
Sermaye Gelirleri	-	-	
Toplam	7.132.821.000	7.785.241.450	109,15
Gelirlerden Red ve İadeler (-)	-	7.885.302	
Net Toplam	-	7.777.356.148	

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 7.132.821.000 TL olan Üniversitenin, yıl sonunda gerçekleşen net bütçe geliri 7.785.241.450 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 8.097.664.745,19 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 7.885.302,39 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 14.095.078.337,30 TL ve faaliyet gideri 7.679.724.618,57TL olan Üniversite, 2024 yılını 14.505.133.161,53 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

-Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 4.950.901.870,31 TL, gider toplamı 4.659.921.506,56 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 290.980.363,75 TL kâr ile tamamlanmıştır.

-Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı İktisadi İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 41.940.928,34 TL, gider toplamı 40.567.345,93 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem sonu 1.071.394,28 TL kâr ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversitenin ortağı olduğu Teknokent ve Kooperatif bulunmaktadır. Ortaklarından birisi, 03.01.2013 tarih ve 28517 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2012/4085 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Anonim Şirketi'dir (DEPARK). Üniversite, sermayesi 7.500.000 TL olan DEPARK'a 5.800.000 TL sermaye ile %77,33 oranında ortaktır. Diğer ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığının 09.02.2009 tarih ve 35 sayılı Oluru ile kurulan Sınırlı Sorumlu Dokuz Eylül Eğitim, Öğretim, Bilimsel Araştırma, Proje ve İşletme Kooperatifidir. Üniversite, Sınırlı Sorumlu Dokuz Eylül Eğitim, Öğretim, Bilimsel Araştırma, Proje ve İşletme Kooperatifine 5.000 TL'lik sermaye ile %99,88 oranında ortaktır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları mevcut değildir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali

Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 10 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 5'i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Dokuz Eylül Üniversitesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Üniversite Mülkiyetinde Olup, Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilen Taşınmazların Mali Tablolarda Yer Almaması

Üniversite mülkiyetinde olan ve diğer kamu idarelerine tahsis edilen toplam 42.598,02 m²'lik taşınmazın mali tablolarda yer almadığı görülmüştür.

27/12/2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 41) Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planları ile yardımcı hesap kodları ihdas edilmiş olup, anılan Tebliğ ekinde; "250.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar: Arazi ve arsalar hesabında kayıtlı kamu idaresinin mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler bu yardımcı hesabın detaylarında izlenir." denilmektedir. Yukarıda anılan mevzuat hükmü gereğince, kamu idaresi mülkiyetinde olan ve diğer kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazların 250.02 hesap kodu ile Arazi ve Arsalar Hesabına kayıt edilerek, takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Üniversite mülkiyetindeki taşınmazın 6.061,08 m²'sinin Teknoloji Geliştirme Bölgesine ve 1.350,00 m²'sinin Milli Eğitim Bakanlığına tahsis edildiği, ancak tahsis edilen 917.361.268,99 TL değerindek itaşınmazların 250.02 hesap kodu ile Arazi ve Arsalar Hesabına kaydedilmediği, bu hesabın çalıştırılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; Üniversite mülkiyetinde olan ve Teknoloji Geliştirme Bölgesine tahsis edilen tahsis edilen 6.061,08 m²'lik alan ile Milli Eğitim Bakanlığı'na tahsis edilen 1.350,00 m²'lik alana ilişkin bildirim Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından 2025 yılında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına bildirildiğinden bahse konu tahsislere ilişkin muhasebe kayıtları 2025 yılı içerisinde yapıldığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak Mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunması için Üniversite tarafından söz konusu kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların 250.02 no.lu hesaba kaydedilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Üniversite Kooperatifine Kiralanan Yerlerden Birikmiş Kira Alacakları Bulunması ve Kooperatif Çalışanlarının Üniversitede İstihdam Edilmesi

Üniversitenin %92 oranında ortak olduğu Sınırlı Sorumlu Dokuz Eylül Öğretim Bilimsel Araştırma Proje ve Eğitim Kooperatifine kiralanan kantin/kafeterya vb taşınmazlarla ilgili olarak kooperatifin yüksek miktarda Üniversiteye borcu bulunduğu, ayrıca kooperatifin 90 elamanının Üniversitenin değişik birimlerinde görev yaptığı tespit edilmiştir.

A) Yerinde yapılan incelemelerde 21 adet taşınmazın anılan kooperatife kiralandığı 2024 yılı sonu itibari ile kira, elektrik, su, gecikme zammı ve KDV borcu olarak toplam 5.709.028,57 TL borcu bulunduğu tespit edilmiştir.

Üniversite ile Kooperatif arasında imzalanan tip sözleşmelerin “Kira bedeli” başlıklı 4’üncü maddesinin son cümlesinde; vadesinde ödenmeyen kira, elektrik ve su bedellerine 21.07.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hakkında Kanun’un 51’inci maddesi gereği gecikme faizi uygulanacağı, “Tahliye yükümlülüğü ve fesih” başlıklı 11’inci T.C. Sayıştay Başkanlığı Dokuz Eylül Üniversitesi 2020 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu 31’inci maddesinin son paragrafında da; kiracının, kira, elektrik, su ve yakıt bedellerini düzenli ödemediği takdirde, 2886 sayılı Yasa’nın 62’nci maddesinde verilen süre içinde birikmiş borcunu faiziyle birlikte ödemediği takdirde kira sözleşmesinin İdarece tek tarafı olarak feshedileceği, ödenmeyen borç bedellerine 6183 sayılı Kanun’un 51’inci maddesinde belirtilen oranda gecikme faizi uygulanmak suretiyle 2004 sayılı İcra İflas Kanun’u hükümlerine göre tahsili yoluna gidileceği şeklinde düzenlemeler yapılmıştır.

Kamu idaresi tarafından geçmiş yıllar borcu ile ilgili olarak tahsilatlar yapılmaya başlanılmış olmakla birlikte, kalan 5.709.028,57 TL içinde en kısa sürede tahsilatların sağlanması ve yasal sürecin işletilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, Kooperatif borçlarına ilişkin 12 adet toplam 1.356.352,84 TL’lik icra takibi başlatıldığı, Kooperatif tarafından 11 adet icra takibi borcu kapatıldığı, kalan 1 adet toplam 1.037.715,31 TL’lik icra takipli borç ise taksitler halinde ödendiği, ödenen borçlar için gecikme faizi uygulandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kooperatifin İdareye olan borçlarının tahsil edilmesi ve ödenmeyen borçlar için yasal sürecin işletilmesi gerekmektedir.

Kooperatif 31.12.2024 Tarihi İtibarıyla Borç Durumu (TL)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	TOPLAM
Kira		665.761,47	290.025,33			979.683,00	1.935.469,80
Elektrik		21.205,82	127.701,68	205.205,64	514.668,38	937.997,29	1.806.778,81
Su			941,4	3.399,16	5.238,11	7.844,62	17.423,29
Yakıt		3.044,92				16.104,00	19.148,92
Gecikme Zammı	939.958,62	237.547,71	100.861,94	4.608,87	8.241,78	38.752,98	1.329.971,90
KDV	91.615,20	236.049,60	69.021,05			203.550,00	600.235,85
TOPLAM	1.031.573,82	1.163.609,52	588.551,40	213.213,67	528.148,27	2.183.931,89	5.709.028,57

B) Yerinde yapılan tespitlerde maaşları Kooperatif tarafından ödenen toplam 12 kişinin Üniversitenin Özel Kalem, Rektörlük gibi önemli birimlerinde görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Kamuda istihdam şekilleri ve kamuda çalışan personelde aranacak özellikler 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda hüküm altına alınmıştır. Üniversitelerde görev yapan idari personel için 657 sayılı Kanun hükümleri geçerli olup; bu şartları taşıyıp taşımadığını ve aranan kriterlere sahip olup olmadığı belli olmayan kişilerin üniversite bünyesinde idari görev yapmaları ve devlet memurları eliyle yapılması gereken işlerde çalıştırılmalarının devlet personel rejimini olumsuz anlamda etkileyeceği değerlendirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Kooperatifde istihdam edilerek Üniversitede farklı birimlerinde görevyapan personelin azaltılması konusunda gerekli çalışmalar yapıldığı, personel sayısının kademeli olarak azaltıldığı, Bu bağlamda, Üniversite birimlerinde çalışan 2 personelin kooperatifin işletmelerine çekildiği, 4 personelinde işten çıkarıldığı ve. 09/05/2025 tarihi itibarıyla Kooperatifde istihdam edilip Üniversitenin farklı birimlerinde çalışan personel sayısının 12 olduğu ve personel istihdamı konusunda bulgu yönünde işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla Kooperatif personelinin Üniversite birimlerinde çalıştırılmamasının uygun olacağı düşünülmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	3
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	4
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	5
6. DENETİM BULGULARI	5

KISALTMALAR

- BKMYS** : Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
- HBYS** : Hastane Bilgi Yönetim Sistemi
- KKTC** : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Kanuna Aykırı Olarak Tıbbi Danışmanlık Adı Altında Sağlık Hizmeti Yürütülmesi ve Elde Edilen Gelirin Ek Ödeme Olarak Dağıtılması
2. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Takibinin Yapılmaması
3. Zarar Eden ve Faaliyeti Olmayan Döner Sermaye İşletme Birimlerinin Bulunması
4. Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapılan İhalelerde Rekabeti Sınırlayacak Şekilde Ödemenin İleri Tarihlerde Yapılacağına Dair Hükümler Bulunması
5. Ağız Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezinde Tedavi Gören Hastalar İçin Gerekli Olan Malzemelerin Satın Alınmasının Üniversite Kooperatifine Yaptırılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında, 28.10.1999 tarih ve 23860 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile kurulmuştur.

Adı geçen Yönetmelik 03.05.2021 tarih ve 31473 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile değiştirilmiştir.

Döner Sermaye İşletmesi, Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde sayılan ve aşağıda yer verilen faaliyetleri yürüterek gelir elde etmektedir:

“İşletmenin faaliyet alanları

MADDE 4 – (1) İşletme çalışmaları sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutmak ve Üniversitenin esas faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunur:

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetleri yapmak.

b) Plan, fizibilite çalışması, analiz, model denemeleri, bilgi işlem hizmetleri, iş değerlendirilmesi, danışmanlık, eğitim organizasyonu, bakım ve onarım yapmak, bunlara ilişkin her türlü raporları hazırlamak.

c) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasını sağlamak.

ç) Hasta muayene ve tedavisini yapmak ve bunlarla ilgili tetkik, tahlil, ve araştırmaları yürütmek, bakım ve hizmet üretimi ile ilgili iş ve benzeri hizmetleri yapmak, açılmış ve açılacak olan her türlü sağlık hizmetleriyle ilgili yataklı ve yataksız kuruluşlar ile geçici kuruluşları işletmek.

d) Seminer, konferans, panel, sempozyumlar düzenlemek, her seviyede kurslar açmak.

e) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek faaliyet alanları ile sınırlı olarak iş ve hizmet üretmek, pazarlamak ve satmak.

f) Her türlü basım ve yayım işlerini yapmak.”

Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılan ek ödemelerde, 18.02.2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı çalışan Döner Sermaye İşletmesi; İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış olup gelir getirici birim sayısı 33’tür.

İşletme Müdürlüğünde, 1 işletme müdürü ile 5 idari memur, işçi sınıfında ise 1254 sürekli işçi (4/D) hizmet vermekte olup bunlardan 269’unun kadrosu özel bütçededir. Ayrıca 3 sözleşmeli (4/B) personel ile sağlık hizmetleri ve diğer hizmet sınıflarından 546 personel bulunmaktadır.

Saymanlık Müdürlüğünde ise Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli 1 saymanlık müdürü ve 9 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Döner sermaye işletme bütçesi adı geçen Yönetmelik’in 4’üncü maddesine göre hazırlanmakta ve üniversite yönetim kurulunun onaylaması ile kesinleşmektedir.

Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün giderleri elde edilen gelirlerle finanse edilmekte olup 2024 yılında özel bütçeden 577.072.872,80 TL tutarında kaynak kullanılmıştır.

Başlangıç bütçesinde 3.590.917.000,00 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır. Yıl içerisinde ek bütçelerle bütçe tahminleri güncellenmiş olup gider ve gelir bütçeleri 5.350.436.097,07 TL'ye yükselmiştir.

İşletmenin 2024 yılında 4.791.996.855,97 TL bütçe giderine karşılık 4.967.317.961,26 TL bütçe geliri elde ettiği anlaşılmıştır.

İşletmede 2024 yılı gelir tablosuna göre 4.950.901.870,31 TL gelir elde edilmiş, 4.659.921.506,56 TL gider gerçekleşmiş ve dönem 290.980.363,75 TL kârla tamamlanmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin muhasebe ve raporlama işlemleri, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esasları kıyasen uygulanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine

uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kanuna Aykırı Olarak Tıbbi Danışmanlık Adı Altında Sağlık Hizmeti Yürütülmesi ve Elde Edilen Gelirin Ek Ödeme Olarak Dağıtılması

Uzaktan hasta değerlendirmeye yönelik sağlık hizmetleri kapsamında yetkilendirilen kurumlar kapsamına, üniversite hastaneleri dahil edilmemesine rağmen Yönetim Kurulu Kararı ile hastalardan “tıbbi danışmanlık” adı altında ücret alındığı ve bu hizmetin aracı bir kurum kullanılarak yapıldığı görülmüştür.

Bilindiği üzere, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (c) bendi ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 355'inci maddesinin “ç” bendi ile sağlık hizmetlerinin ücret tarifelerini belirlemek yetkisi Sağlık Bakanlığına verilmiştir. Sağlık Bakanlığı kendisine verilen bu yetkiyi kullanmaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından Kamu Sağlık Hizmetleri ve Sağlık Turizmi, Turistin Sağlığı Kapsamında Sunulan Sağlık Hizmetleri Fiyat Tarifeleri Usul ve Esasları yayımlanmıştır. Söz konusu usul ve esaslarda tarifenin amacı, Bakanlık bünyesindeki sağlık hizmeti sunucuları, devlet üniversiteleri bünyesinde yer alan sağlık hizmet sunucuları ile belediye hastaneleri tarafından sunulan sağlık hizmetlerinin fiyat tarifeleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir. Öte yandan söz konusu usul ve esaslarda, bu fiyat tarifesinin kapsamının Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından finansmanının karşılanıp karşılanmadığına bakılmaksızın, “insan sağlığına yönelik Sağlık Bakanlığı tarafından sunulması uygun görülen” sağlık hizmetleri olduğu belirtilmiştir.

04.06.2024 tarih E-23642684-407.03-244784371 sayılı yazı ile Sağlık Bakanlığı tarafından Kamu Sağlık Hizmetleri Fiyat Tarifesi belirlenmiştir. Söz konusu tarife, dijital çağın gereği olarak “Uzaktan hasta değerlendirmeye yönelik sağlık hizmetleri” sunulabilecek sağlık hizmetleri kapsamına alınmıştır. Ancak söz konusu sağlık hizmetini verebilecek kurumlar kapsamına üniversite hastaneleri ve özel hastaneler dahil edilmemiştir.

Durum böyle iken Fakülte Yönetim Kurulunun önerisi Yürütme Kurulunun kararıyla “tıbbi danışmanlık” adı altında tarife belirlenmiştir. Tarife kapsamında, 20 dakikalık hizmet bedeli olarak hastalardan 3.000 TL ücret talep edilmiştir. Söz konusu durum mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Nitekim, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ülke sathında sağlık hizmetlerinin sunumunu ve fiyat tarifesini belirleme yetkisi Sağlık Bakanlığına aittir. Diğer bir anlatımla, hasta sağlığının korunması ve sağlık hizmetlerinin verilmesinde otorite Sağlık Bakanlığıdır. Diğer kurum ve kuruluşların otonom kararlar alarak sağlık hizmeti sunması ve bu kapsamda otonom fiyat tarifesini belirleyerek hastalardan ücret talep etmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesinin ücret talep edebilme imkânı olmuş olsaydı dâhi talep edebileceği ücret, Sağlık Bakanlığının fiyat tarifesini belirlemiş olduğu 300 TL’dir. Sağlık Bakanlığının uzaktan hasta değerlendirmeye yönelik sağlık hizmeti fiyatını 300 TL belirlediği durumda, Üniversite Hastanesinin 3.000 TL belirlemesi de ayrıca hukuki dayanaktan yoksundur.

Ayrıca, online “Tıbbi Danışmanlık” hizmetinin verildiği zaman dilimi, içeriğinin ne olacağı, neleri kapsadığı belli değildir. Verilen hizmetin muayene, ikinci görüş ya da

konsültasyon tanımlarına girip girmediği, ya da tıbbi olarak danışılan hususun muayene sonrası kontrol amacıyla yapılıp yapılmadığı anlaşılamamaktadır.

Üniversite hastanesinde çalışan sağlık görevlilerinin gelire katkısı oranında 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinde ne şekilde ek ödeme alınacağı, yıllar itibariyle süre gelen kanuni bir uygulama var iken bu hizmet kapsamında ek ödeme dağıtım sistemi ve mesai saatleri içerisindeki ve dışındaki çalışma sürelerine bağlı olarak gerekli düzenlemeler mevcut iken yetkisini kanundan almayan Fakülte Yönetim Kurulunun önerisi Yürütme Kurulunun kararıyla tıbbi danışmanlık adı altında tarife belirlenmesi ve ek ödeme dağıtımının da 2547 sayılı Kanun'dan farklı bir şekilde yapılmasında hukuka uyarlılık bulunmamaktadır.

Önemli bir husus da bu hizmetin sonunda yapılan tahsilatın aracı bir firma eliyle yapılmasıdır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Yetkisiz tahsil ve ödeme başlıklı 72'nci maddesinde Kanunların veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapılamayacağı belirtilmiş olup aracı firma kanalı ile Üniversite adına tahsilat yapılması da mevzuata aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Sağlık Bakanlığı yeni bir düzenleme yapıncaya kadar Tele-Tıp/Online Tıbbi Bilirkişilik Hizmetinin sona erdirildiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmemiş Üniversite hastanesinin, "Tıbbi Danışmanlık" adı altında sağlık hizmeti sunması mümkün olmadığı gibi hastalardan Sağlık Bakanlığının belirlediği fiyatın üzerinde ücret talep etmesi ve elde edilen ücreti de ek ödeme olarak dağıtması ve bu hizmetini aracı bir kurum eliyle yapması mümkün değildir.

BULGU 2: Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Takibinin Yapılmaması

Üniversite Araştırma Hastanesinde Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Mali Sorumluluk Sigortasını yaptırma yükümlülüğü bulunan personelden bir kısmının ilgili sigorta poliçesini yaptırmadığı tespit edilmiştir.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 12'nci maddesine göre; kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, tıbbi kötü uygulama nedeniyle kendilerinden talep edilebilecek zararlar ile kurumlarınca kendilerine yapılacak rüculara karşı sigorta yaptırmak

zorundadır. Bu sigorta priminin yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermayeden, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda kurum bütçelerinden ödenecektir. Aynı maddenin son fıkrasında zorunlu sigortaları yaptırmayanlara, mülki idare amirince sigortası yaptırılmayan her kişi için beşbin Türk Lirası idari para cezası verileceği de hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede Hastanede 2024 yılında zorunlu mesleki sigortayı yaptırmakla yükümlü bulunan 929 çalışandan 41'sinin bunu yerine getirdiği tespit edilmiştir. 2024 yılında görev yapmış olan sigorta kapsamındaki personelden 888 kişinin geçerli bir Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası yaptırdığına dair herhangi bir kanıtlayıcı belge bulunmamaktadır. Döner sermaye bütçesi içerisinde sigorta prim geri ödemesi tespit edilemeyen personel varsa sigorta poliçesi yaptırdığına ilişkin kanıtlayıcı belgelerinin sunulması sağlanmalıdır

Kamu idaresi cevabında; tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların mali sorumluluk sigortasına ilişkin süreçleri olarak kontrol ve takip edildiği, ancak buna rağmen sigortasını yaptırmayan veya yaptırdığı halde bildirimini yapmayan personeller bulunduğu ve bundan sonra takiplerin daha sistematik olarak sürdürüleceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca Tıp Fakültesi Hastanesinde görev yapan tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların tıbbi kötü uygulama nedeniyle sebep olacakları zararlardan, gerek zarar gören kişilerin gerek kurumlarının ve rücu edilmesi halinde kendilerinin zararlarının en aza indirilmesi için Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının yaptırılması önem arz etmektedir.

BULGU 3: Zarar Eden ve Faaliyeti Olmayan Döner Sermaye İşletme Birimlerinin Bulunması

Üniversite Döner Sermaye İşletme Müdürlüğüne bağlı birimlerden bir adedinin gelirlerinin giderlerini karşılayamadığı yedi birimin ise herhangi bir faaliyette bulunmadığı tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner Sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (a) fıkrasında; Yükseköğretim kurumlarında üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği, (i) fıkrasında;

Döner Sermaye İşletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılmasının esas ve yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesinin zorunlu olduğu, (j) fıkrasında ise; Döner Sermaye İşletmelerinin faaliyet alanları, gelir ve giderleri, sermaye limitleri ile işletmelerin yönetimine ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına ilişkin Yönetmelik'in "Faaliyet Alanları" başlıklı 5'inci maddesinde; döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerektiği ve bu işletmelerin;

- a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,
- b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,
- c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,
- ç) Faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Gelir ve Giderler İle Bunların Muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında; döner sermaye işletmesinin gelirlerinin, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları, şartlı bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerden, giderlerinin ise faaliyet alanları ile ilgili giderlerden oluşacağı, dördüncü fıkrasında ise, döner sermaye işletmesi gelirlerinin kullanılmasında 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesine atıfta bulunularak, işletme faaliyetleri sırasında kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılması ve yapılacak ödemelerde ise gelir-gider dengesinin gözetilmesinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Denetimlerde; 2024 yılı itibarıyla toplam yedi döner sermaye işletme biriminin herhangi bir faaliyeti olmadığı, bir birimin ise gelirlerinin giderlerini karşılamayarak zarar ettiği tespit edilmiş olup söz konusu işletmelerin kuruluş amaçları doğrultusunda sayılan faaliyetlerden biri veya birkaçına yönelik aktif çalışmada bulunması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Üniversite döner sermaye işletmesine bağlı tüm birimlerin faaliyetlerinin ekonomik, verimli ve tasarruflu şekilde yürütülmesi için gerekli önlemler

alındığı, bazı birimlerin kapatılması için gerekli işlemlere başlandığı, bazılarının durumunun yıl sonunda tekrar değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde, faaliyeti olmayan birimlerin kuruluş amacına uygun olarak faaliyete geçirilmesi, zarar ettiği tespit edilen işletmelerde ise gelirlerin elde edilmesi, giderlerin harcanmasında mevzuata uygun bir şekilde gelir–gider dengesinin sağlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapılan İhalelerde Rekabeti Sınırlayacak Şekilde Ödemenin İleri Tarihlerde Yapılacağına Dair Hükümler Bulunması

Üniversite Araştırma Hastanesi tarafından yapılan mal alımı ihalelerinin sözleşme ve şartnamelerine, yüklenicilere yapılacak ödemelerin uzun vadeli olarak ödeneceğine dair (180 gün içerisinde), rekabeti engelleyebilecek, ihaleye katılımları kısıtlayabilecek ve tekliflerin yükselmesine neden olabilecek hükümler eklendiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun Temel İlkeler başlıklı 5’inci maddesinde:

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

... Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz. ...” denilmektedir.

5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Yüklenmeye girişilmesi” başlıklı 26’ıncı maddesinde:

“Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.”

Yine aynı Kanun’un “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34’üncü maddesinde:

“Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir.

...

Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir. ...” denilmektedir.

Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin Temel İlkeler başlıklı 4’üncü maddesinde;

“...(10) İdareler, ertesi yıla geçen veya gelecek yıllara yaygın yüklenmelerini tabi oldukları mali mevzuat ve diğer mevzuatı esas alarak gerçekleştirir. Birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibarıyla öngörülen ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur....” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; idare tarafından yapılacak ihalelerde, İdarenin saydamlığı, rekabeti ve eşit muameleyi sağlaması gerektiği, ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı, bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemeyeceği, yüklenme süresinin mali yılla sınırlı olduğu belirtilmiştir.

Örnek olarak incelenen 2024 Yılı Beyin Cerrahi Malzemeleri Satın Alınması işinde; sözleşmesinde aynen: *“İdare Muayene Kabul Komisyonunca kabul raporu düzenlenmesinden itibaren Yüklenicinin yazılı talebi üzerine en geç 180 gün içerisinde yükleniciye veya vekiline ödemeyi yapacaktır.”* hükmüne yer verildiği görülmüştür. Yine örnekleme incelenen hizmet alımları sözleşmelerinde ödemenin 90 gün vadeli olarak yapılacağına ilişkin hükme yer verildiği görülmüştür. Yüklenicilere yapılacak ödemelerin tarihinin belirsiz ve uzun vadeli olarak belirlenmesi ihalede rekabetin sağlanmasını sınırlayabileceği ve verilen tekliflerin tutarının yüksek belirlenmesine sebep olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca yapılan ödemeler incelendiğinde bazı faturaların saymanlığa gidiş tarihine göre sıralandırılmadan Başhekimliğin gönderdiği listeye göre ödendiği anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; teklifin belirlenmesinde ödeme vadesi önemli ve belirtilmesi zorunlu bir kriter olduğu, mevzuatta tahakkuka bağlandıktan sonraki ödeme süresini 30 gün olarak belirtildiği, tahakkuka bağlanma gününün idareye bırakıldığı, ödeme vadesi aynı tip işler için farklı vade belirlenmediği ifade edilmiş olsada, bu durum bazı faturaların saymanlığa gidiş tarihine göre sıralandırılmadan ödeme yapılmasına ilişkin geçerli bir neden olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç itibariyle, ihaleye çıkılırken ödenek durumunun dikkate alınması, ödeme planlarının maliyeti yükseltmeyecek ve rekabeti kısıtlamayacak şekilde belirlenmesi, ödemelerin belli bir sıraya koyularak yapılması ve kaynakların verimli kullanılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Ağız Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezinde Tedavi Gören Hastalar İçin Gerekli Olan Malzemelerin Satın Alınmasının Üniversite Kooperatifine Yaptırılması

Ağız Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezinde tedavi gören hastalar için gerekli olan malzemelerin satın alınmasının, Üniversitenin hisselerinin %92'ine sahip olduğu Sınırlı Sorumlu Dokuz Eylül Eğitim, Öğretim, Bilimsel Araştırma, Proje ve İşletme Kooperatifine yaptırıldığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun “Gelir kaynakları” başlıklı 55’nci maddesinde; “*Yükseköğretim üst kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı birimlerin gelir kaynakları; a. Her yıl bütçeye konulacak ödenekler, b. Kurumlarca yapılacak yardımlar, c. Alınacak harç ve ücretler, d. Yayın ve satış gelirleri, e. Taşınır ve taşınmaz malların gelirleri, f. Döner sermaye işletmelerinden elde edilecek karlar, g. Bağışlar, vasiyetler ve diğer gelirlerdir*” denilerek Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan gelirlerin Üniversite bütçesi ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin" Faaliyet alanları " başlıklı 5'inci maddesinde; " (1) *Döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerekir. Bu işletmelerin;*

a) *Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,*

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

ç) Yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak, amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir.

(2) Döner sermaye işletmeleri, çalışmalarını sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutar. " denilmektedir.

Yapılan incelemede; Üniversite Ağız Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezinde tedavi gören hastalar için gerekli olan malzemelerin Üniversite Kooperatifi üzerinden hastalara satıldığı, Kooperatif ilgili firmalardan aldığı malzemelerin üzerine belli bir kar koyarak hastalara satış yaptığı görülmüştür. Dolayısıyla Döner Sermaye İşletmesi üzerinden tedarik edilip oluşan karın Döner Sermaye İşletmesinin hesaplarına yatırılması yerine söz konusu gelir Üniversite Kooperatifinde bırakılmıştır. Üniversite Kooperatifinden alınan bilgilere göre Diş Hekimliğinde yapılan satışlardan 2024 yılı boyunca toplam 2.854.329,80 TL tutarında bir gelir elde etmiştir.

Kamu idaresi cevabında; hastalar için gerekli olan malzemelerin 4734 Sayılı Kanun çerçevesinde temini için teknik şartnamelerin hazırlanılmasına başlanıldığı ve bulgu yönünde işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat gereği Ağız Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezinin tedavi ettiği hastalar için gerekli olan malzemelerin satışının Döner Sermaye İşletmesi tarafından yapılması ve elde edilecek gelirlerin Döner Sermaye İşletmesi hesaplarına yatırılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>